

Integraal veiligheidsprogramma 2020-2022

Afdeling Bestuur, Strategie en veiligheid gemeente Amersfoort

Oktober 2019

Stad met een hart

Inhoud

1	Voorwoord	03
2	Inleiding	04
	Afbakening	05
	Ambitie en uitgangspunten	05
	Veiligheidsbeeld	06
3	Aandachtsgebied I Weerbaarheid en ondermijning	09
4	Aandachtsgebied II Zorg en Veiligheid	14
5	Aandachtsgebied III Digitale weerbaarheid	20
6	Bestaand beleid	23
	Bijlage Financiën	27

Voorwoord

Amersfoort een stad met inmiddels bijna 160.000 inwoners, groeit, bloeit en bruist. Groei die ook dilemma's met zich mee brengt. Want waar is nog ruimte voor de woningen en werkplekken, hoe gaan we om met een toename van het aantal toeristen, wat kan onze stad aan evenementen aan en hoe houden wij onze stad veilig en leefbaar.

De afgelopen jaren is veel werk verzet op het gebied van (sociale) veiligheid. Dit is te zien in de initiatieven die in de stad zijn genomen. Bewoners en ondernemers organiseren zich, al dan niet samen met professionals om zo samen bij te dragen aan een veilige en leefbare stad. Ook daar komt het WIJ, Amersfoort gevoel tot uiting. Er is veel bereikt, in de daadwerkelijke daling van criminaliteit en ook in het verbeteren van het gevoel van veiligheid zijn successen behaald.

Toch is het tijd voor een actueel nieuw veiligheidsbeleid. Beleid dat aansluit bij de veiligheidsvraagstukken van nu. Bijvoorbeeld ondermijning - de infiltratie van de onderwereld in de gewone samenleving - en signalen

van cybercriminaliteit komen steeds vaker voor en hebben enorme impact op de veiligheid van de samenleving. Voor het grote publiek niet direct zichtbaar, totdat je een keer wordt geconfronteerd met een hennepkwekerij in je straat of totdat je een keer wordt gehackt. We gaan de komende jaren werken aan een weerbare stad en een weerbare organisatie tegen ondermijning. Daarnaast onderzoeken we de aard en omvang van cybercriminaliteit en welke rol de gemeente hierin kan nemen om dit terug te dringen.

Om de sociale veiligheid nog verder te verbeteren willen we daarnaast een betere verbinding realiseren tussen zorg en veiligheid. Daarnaast houden we vast aan de ingezette koers met bijvoorbeeld blijvende aandacht voor het voorkomen van woninginbraken.

Hoe we dat gaan doen, leest u in dit plan.

Lucas Bolsius,
Burgemeester van Amersfoort

Inleiding

2 Inleiding

In de Politiewet 2012 is vastgesteld dat gemeenten minstens één maal per vier jaar een veiligheidsplan vaststellen met de visie, strategische doelen, uitgangspunten en prioriteiten op het gebied van veiligheid. De gemeenteraad heeft daarmee een middel om te sturen op het lokale veiligheidsbeleid en de prioriteiten in de aanpak van de veiligheidsproblemen.

Dit plan bouwt voort op het Amersfoorts programma Veiligheid 2015-2018. Nu richten we ons op de periode 2020 tot en met 2022. We bouwen voort op behaalde resultaten en aanpakken van eerdere veiligheidsprogramma's.

Afbakening

Het gemeentelijk veiligheidsbeleid is onder te verdelen in een sociaal en fysiek deel. De zorg voor *sociale veiligheid* omvat de aandacht voor de veiligheid rond sociale (intermenselijke) relaties en activiteiten. Kort gezegd het ondersteunen van 'veilig samenleven', met aandacht voor zaken als: jeugdoverlast en vandalisme, maar ook inbraken, huiselijk geweld, overlast, criminaliteit en radicalisering.

De zorg voor *fysieke veiligheid* omvat de zorg voor verkeersveiligheid, bouwveiligheid (constructieve veiligheid, brandveiligheid, sloopveiligheid, omgevingsveiligheid en strijdig gebruik van gebouwen en gronden) en externe veiligheid (de voorbereiding op crisis- en rampenbestrijding).

Dit integraal veiligheidsplan richt zich met name op sociale veiligheid. Het beleid dat zich richt op fysieke veiligheid is in het voorjaar van 2019 met het vaststellen van het Beleidsplan VRU 2020-2023 in de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staan de ambities en doelstellingen van de 26 gemeenten uit de Veiligheidsregio Utrecht met betrekking tot de brandweer, risicobeheersing, crisisbeheersing, GHOR en de meldkamer.

Daarnaast is een belangrijk onderdeel van de keten in veiligheid het handhaven van de wet- en regelgeving. In het VTH beleidsplan 2019-2022 en uitvoeringsprogramma 2019 zijn doelstellingen en ambities vastgesteld over: aanpak jeugdoverlast, drank en horecawet, evenementen, fietsparkeren, brandveiligheid, constructieve veiligheid bestaande bouw & brandveilig gebruik en toezicht op sociale veiligheid. Ook wordt hierin verwezen naar de nieuwe Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt. Daarnaast is er meer beleid dat een relatie heeft met sociale veiligheid zoals prostitutiebeleid en beleid gericht op coffeeshops.

Ambitie en uitgangspunten

Amersfoort is een stad waar kinderen een veilige plek hebben om op te groeien, bewoners zich vrij kunnen bewegen, recreëren en prettig wonen. We handhaven het huidige veiligheidsniveau en versterken het daar waar dat nodig is.

Om deze ambitie te bereiken werken we intensief samen met bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en veiligheidspartners.

Als gemeente hebben wij vanuit openbare orde en veiligheid de volgende algemene doelen en taken:

Het voorkomen en verminderen van overlast en criminaliteit, het bewaken en herstellen van de openbare orde en het voorkomen en bestrijden van crises of rampen en bewaken van fysiek veilige woon- en leefomgeving.

Meer concreet zien we dat er extra aandacht nodig is op de volgende drie gebieden:

- We werken aan een weerbare stad en organisatie tegen ondermijning;
- We verbeteren de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- We onderzoeken de aard en omvang van cybercriminaliteit en welke rol de gemeente hierin kan nemen om dit terug te dringen.

Uitgangpunten van veiligheid

Handhaven veiligheidsniveau

100% veiligheid is niet realistisch. Het is een utopie om te denken dat er geen inbraken, diefstallen en overlastsituaties zullen plaatsvinden. Een grote en nog steeds groeiende stad zoals Amersfoort kent een bepaald volume aan overlast en criminaliteit. De afgelopen jaren is de veiligheid in Amersfoort over het geheel genomen, steeds verbeterd. Zowel het aantal aangiften van criminaliteit is gedaald alsmede het gevoel van veiligheid is verbeterd. We willen dit niveau handhaven en waar mogelijk op onderdelen verbeteren.

Preventie en verbinding

Waar politie en Openbaar Ministerie vooral aan zet zijn voor het opsporen en vervolgen, zien wij de rol van de gemeente vooral bij het versterken van de preventie en het verbinden van alle betrokkenen om samen te blijven zorgen voor een veilig Amersfoort.

Wijk- en buurtgericht werken

Een aanpak op maat doet recht aan de verschillen tussen wijken, buurten en aan de verschillen in zorgen en problemen die Amersfoorters ervaren. We hebben oog voor de verschillende niveaus binnen de stad waarop we actief zijn en waarop we als gemeente invloed hebben. We acteren op het niveau van inwoners en ondernemers, de wijk en de stad.

Informatie en sturing

Om een goede focus te kunnen leggen en de juiste keuzes te maken waar we onze inzet op richten is het essentieel dat we over goede informatie en cijfers beschikken. Zowel kwantitatief vanuit de systemen als kwalitatief en laagdrempelig vanuit signalen uit de wijken. Daarbij informeren we stad en raad elk half jaar met een veiligheidsbeeld. Na twee jaar volgt een midtermreview van het IVP waarin een overzicht wordt gegeven van de stand van zaken en bijsturing mogelijk is.

Inclusiviteit

We staan voor een inclusieve stad, een stad waarin mensen zelf verantwoordelijkheid nemen waar dit kan en mag. Echter, wanneer dit niet lukt, mogen mensen erop vertrouwen dat de overheid hen hoort en helpt. Ook wanneer ze in de war raken en mogelijk anderen of zichzelf schade toebrengen. We nemen stelling tegen racisme en discriminatie.¹

Veiligheidsbeeld

Trends en ontwikkelingen

In Amersfoort wordt al jaren intensief aan veiligheid gewerkt. En met succes! Ondanks dat op onderdelen een toename van criminaliteit en of overlast waarneembaar was, en de stad qua inwoneraantal nog steeds groeit, is over het geheel genomen de totale criminaliteit, die sinds 2012 spectaculair daalde, de afgelopen jaren lichtelijk verder gedaald. Daarbij is de inzet van actieve bewoners van onschatbare waarde gebleken. Zonder hen is de aanpak minder effectief.

- Het totaal aantal aangiften daalde van 8778 in 2015 naar 7347 in 2018;
- De totale aangiften van geweld daalden van 816 in 2015 tot 688 in 2018 waarbij de daling het sterkst was bij overvallen en straatroven;
- Het aantal aangiften van zakkenrollerij bleef de afgelopen jaren dalen, van 249 in 2015 tot 110 in 2018;
- Ook het aantal meldingen jongerenoverlast nam verder af; van 1156 meldingen in 2015 tot 839 meldingen in 2018;
- De woninginbraken daalden tot 2017, in 2018 was een stijging waarneembaar;
- Na jarenlange dalen van het aantal aangiften autokraak was in 2018 een stijging waarneembaar. Met name in enkele parkeergarages was het regelmatig raak.

¹ De Raad heeft in november 2018 twee moties aangenomen die gaan over antidiscriminatie. Eind 2019 wordt een antidiscriminatenota waarin een preventieve en repressieve aanpak staan beschreven ter goedkeuring aan de Raad voorgelegd.

Door de stijging van het aantal woninginbraken in 2018 ten opzichte van het jaar daarvoor, steeg Amersfoort op de ranglijst van de AD-misdaadmeter van plek 68 in 2017 naar plek 47 in 2018. In vergelijking met andere 100.000+ steden is Amersfoort nog relatief veilig. We nemen ook ontwikkelingen waar die zorgen baren, zoals het aantal meldingen van personen met verward gedrag. Ook de minder zichtbare criminaliteitsvormen, zaken als ondermijning en radicalisering, vroegen de afgelopen

jaren om aandacht. Dit zijn thema's die niet altijd in cijfers zijn uit te drukken. De problemen zijn minder zichtbaar maar ze kunnen via een glijdende schaal voor een ontwrichting in wijken en buurten zorgen. We hebben op deze thema's de afgelopen jaren een gedegen aanpak ingezet, maar de aanpak voor deze problemen vergt een lange adem.

Aangiften en meldingsbereidheid

Uit de landelijke veiligheidsmonitor 2017 blijkt dat het aandeel meldingen en aangiften tussen 2012 en 2017 is gedaald. De meldingsbereidheid van alle delicten is gedaald van 38% naar 34%. De aangiftebereidheid daalde van 28% naar 24%. Voor Amersfoort zijn geen actuele cijfers bekend, wel blijven we onverminderd communiceren - dat het doen van aangifte of het maken van een melding - belangrijk is om een goed veiligheidsbeeld te hebben en zaken op te lossen.

Beleving van veiligheid

Naast een feitelijk veiligheidsbeeld dat is opgebouwd uit aangiften en meldingen monitoren we ook de gevoelens van veiligheid. Het gevoel van veiligheid is de afgelopen jaren redelijk constant gebleven. In 2017 was er wel een daling ten opzichte van 2015. 21% van de onderzochte Amersfoorters voelt zich wel eens onveilig in hun eigen buurt. Om meer inzicht te krijgen in dit onderwerp heeft lector Remco Spithoven in het voorjaar van 2019 een Ronde in de gemeenteraad geleid over veiligheidsbeleving. Hierin maakte hij duidelijk dat de beleving van veiligheid van heel veel verschillende factoren afhankelijk is en een cijfer ook niet zoveel zegt. Een belangrijke maatstaf is het gevoel van maatschappelijk onbehagen. Wanneer er maatschappelijk onbehagen is over ontwikkelingen op macro, mondiaal niveau, kan dit zijn weerslag hebben op de gevoelens van veiligheid. De correlatie tussen de daadwerkelijke lokale criminaliteit en het gevoel van veiligheid is beperkt. Dat betekent dat sturing op het verbeteren van de beleving van veiligheid beperkt is. Wel monitoren we de beleving elke twee jaar via de monitor Leefbaarheid en Veiligheid. In het najaar van 2019 wordt deze weer afgenomen.

	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2018 t.o.v. 2017, gemeente	Ontwikkeling 2018 t.o.v. 2017, regio MNL	Ontwikkeling 2018 t.o.v 2017, per 6-maands periode	
							Januari t/m juni	juli t/m december
<i>Daling van 10% of meer</i>								
<i>Daling of stijging, minder dan 10%</i>								
<i>Stijging van 10% of meer</i>								
Criminaliteit	8778	8334	7483	7347	-2%	-4%	-4%	+1%
Woninginbraken	620	560	512	618	+21%	-15%	+13%	+29%
Woninginbraak: pogingen	229	242	247	239	-3%	-16%	-4%	-3%
Woninginbraak: geslaagd	391	318	265	379	+43%	-14%	+30%	+57%
Geweld: totaal	816	759	721	688	-5%	-1%	-2%	-7%
Geweld: zeden	63	46	55	63	+15%	+21%	-43%	+167%
Geweld: openlijk geweld	54	47	55	51	-7%	-4%	-21%	+14%
Geweld: bedreiging	241	210	203	176	-13%	0%	+11%	-33%
Geweld: mishandeling	397	398	358	363	+1%	-6%	+5%	-2%
Geweld: straatroof	30	21	16	10	-38%	+10%	-40%	-36%
Geweld: overval	9	15	16	4	-75%	-30%	-100%	-43%
Geweld: overig	22	22	18	21	+17%	+21%	+160%	-38%
Huiselijk geweld	213	211	164	171	+4%	-10%	+19%	-11%
Autokraak	748	767	569	612	+8%	-12%	-4%	+23%
Fietsdiefstal	881	901	662	591	-11%	-8%	-7%	-15%
Vernielingen	1133	988	859	785	-9%	-10%	-9%	-8%
Zakkenrollen	249	199	180	110	-39%	-32%	-57%	-3%
Inbraak/diefstal bedrijf en instellingen	269	256	269	184	-32%	-15%	-22%	-43%
Winkeldiefstal	341	419	462	515	+11%	-4%	+2%	+23%
Meldingen jongerenoverlast	1156	1061	1193	839	-30%	-20%	-24%	-35%

Tabel geregistreerde misdrijven 2015-2018

3 Weerbaarheid en ondermijning

SCREEN-
PROTECTOR

3 Weerbaarheid en ondermijning

Hoewel het niet direct uit politiestatistieken valt af te meten en ook voor inwoners niet altijd goed waar te nemen valt, zien we ook in Amersfoort ondermijnende criminaliteit waarin criminele structuren zich verweven met de legale maatschappij. Ondermijning is een breed begrip dat steeds meer inzicht en beelden geeft. Deze criminaliteit is een onderwerp dat vooral regionaal en in afstemming met het Rijk wordt aangepakt. De focus ligt op het bestrijden van drugs(-criminaliteit) aangezien dit het grootste risico vormt. Deze criminaliteit uit zich onder meer in aanwezigheid van locaties en branches waar aan drugsgerelateerde activiteiten plaatsvinden en het bestaan van criminele (jeugd)netwerken en families die deze drugscriminaliteit faciliteren. Om deze criminaliteit aan te pakken zetten we in op het vergroten van de weerbaarheid, het intensiveren van de lokale, integrale aanpak en de aanpak van problematische jeugdnetwerken en het tegengaan van criminele doorgroeimogelijkheden van jongeren. Voor weerbaarheid en ondermijning stellen we de volgende ambitie.

Ambitie

Het duurzaam terugdringen of voorkomen van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit door gezamenlijk barrières op te werpen en criminele samenwerkingsverbanden aan te pakken.

Vergroten van de weerbaarheid

Ondermijning is lang niet altijd openlijk zichtbaar. Bekende vormen van ondermijning zijn drugshandel, hennepcultuur, witwassen en malafide bedrijven & horeca. Minder zichtbaar zijn verschijnselen als mensenhandel, vastgoedfraude, fraude met (gemeentelijke) toeslagen, corruptie, bedreiging van bestuurders of ambtenaren, belangenverstremming, handelingsverlegenheid of integriteitskwesaties. Allemaal elementen waar stad, organisatie en lokaal bestuur mee te maken kunnen krijgen. Bij *bestuurlijke weerbaarheid* gaat het om de mate waarin het (lokaal) bestuur in staat

is op te treden tegen vormen van ondermijnende criminaliteit; met andere woorden het weerstand bieden aan pogingen het lokaal bestuur te gebruiken als facilitator voor criminaliteit.

Bij het vergroten van de weerbaarheid zet de gemeente in op bewustwording, veilige publieke taak en werkomgeving, veilige en effectieve informatiedeling/-voorziening en -verwerking en een effectief gebruik van wet- en regelgeving. Naast een weerbaar bestuur en organisatie hebben we ook aandacht voor een weerbare stad. Met als doel dat inwoners van Amersfoort zich bewust zijn van signalen van ondermijnende criminaliteit en ook bereid zijn om deze signalen te melden.

Ambities en aanpak

Weerbare stad

Inwoners binnen Amersfoort zijn verbonden met de omgeving waar ze in wonen, zich bewust van signalen van ondermijnende criminaliteit en kunnen dit laagdrempelig melden. Wanneer buurten voldoende weerbaar zijn wordt het voor criminelen minder aantrekkelijk zich ongezien te vestigen. Voorbeelden van in te zetten interventies zijn een gebiedsgerichte aanpak van ondermijnende criminaliteit op een winkelstrip. In samenwerking met het RIEC wordt onderzocht hoe de cohesie versterkt en vergroot wordt. De interventies zijn gericht op het versterken van de cohesie en verbinden van groepen binnen de wijk, zodat de veerkracht vergroot wordt.

Bewustwording

Burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en medewerkers van de gemeente zijn zich bewust van en alert op signalen van ondermijnende criminaliteit. Tevens weten ze waar ze deze signalen kwijt kunnen en wordt er adequate opvolging aan gegeven. Om de bewustwording te vergroten worden trainingen gegeven aan bestuur en medewerkers, wordt weerbaarheid als agendapunt in diverse gremia opgenomen en zetten we in op een actieve benadering van bewoners- en ondernemersgroepen.

Bestuurlijk instrumentarium

We maken actief gebruik van de inzet van BIBOB, APV en de omgevingswet om ondermijnende activiteiten tegen te gaan. Ook het uitbreiden van het vergunningsverleningsproces met een bestuurlijke rapportage valt hieronder. Daarnaast zetten we in op een regionale afstemming van wet- en regelgeving. Ook onderzoeken we de mogelijkheid en de wenselijkheid van een vergunningplicht voor de autobranche.

Bestuurlijke informatiepositie

Informatie uit verschillende beschikbare gegevensbronnen en informatiestromen worden gescreend op signalen van ondermijnende criminaliteit, samengevoegd, veredeld en benut voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Daarnaast wordt een methode ontwikkelt om (straat)informatie van medewerkers vast te leggen en te ontsluiten en richten we een centraal meldpunt in voor signalen van ondermijning. We onderzoeken de wens en kans op het ontwikkelen van een veiligheidsinformatieknoppunt. (VIK)²

Veiligheid en integriteit

Het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en medewerkers kunnen binnen de gemeente veilig werken omdat ze bekend zijn met integriteitsrisico's, signalen herkennen, weten waar ze zich kunnen wenden bij schendingen, agressie of ongewenste omgangsvormen. Ze kunnen vertrouwen op accurate en eenduidige afhandeling en evaluatie van eventuele meldingen of incidenten. We formuleren tolerantiegrenzen en handelingsperspectief bij intimidatie en agressie.

Intensiveren van de lokale aanpak

Om te komen tot een lokale aanpak die leidt tot het terugdringen en verstoren van georganiseerde criminaliteit en de overlast die daar uit voortvloeit, dient de bestaande gezamenlijke aanpak geïntensiveerd en systematischer ingericht. We zetten in op een aanpak van specifieke branches waarvan bekend is dat deze gevoelig zijn voor ondermijnende activiteiten en netwerken van criminele samenwerkingsverbanden.

² Een veiligheidsinformatieknoppunt is een plek waar informatie van verschillende afdelingen en systemen samenkomt en gecombineerd kan worden om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan.

Mensenhandel

Mensenhandel maakt een enorme inbreuk op de individuele vrijheid van mensen en is daarmee een van de ernstigste en meest complexe vormen van ondermijnende criminaliteit. Mensenhandel kent veel uiteenlopende verschijningsvormen. Wij richten ons op seksuele uitbuiting (inclusief 'loverboyproblematiek'), arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting³.

In het Coalitieakkoord 2018-2022 hebben we het als volgt verwoord: "Ook in Amersfoort is sprake van ondermijning, waarbij criminaliteit zich verweeft met de legale economie. We bestrijden georganiseerde criminaliteit en pakken mensenhandel en (seksuele) uitbuiting aan.

In 2022 moet elke gemeente een duidelijke aanpak mensenhandel hebben en moet deze geborgd zijn. Ook moeten gemeenten werken aan passende regionale opvang, ondersteuning en nazorg en een landelijk dekkend netwerk van zorgcoördinatie. Dit staat in het kabinetsprogramma Samen tegen Mensenhandel⁴ en is ook afgesproken in het Interbestuurlijk Programma waaraan gemeenten zich hebben verbonden. In onze regio hebben we het meldpunt binnenlandse mensenhandel ondergebracht bij Veilig Thuis, is er een zorgcoördinator, hebben we specifiek aanbod voor ondersteuning van sekswerkers en zijn er afspraken met de vrouwenopvang over het bieden van opvang aan slachtoffers van mensenhandel.

Wij willen mensenhandel tegengaan en zorgen dat slachtoffers snel en adequaat gesignaleerd worden, uit de situatie gehaald worden en zorg en ondersteuning krijgen.

In de aanpak sluiten we aan bij al lopende trajecten op aanpalende beleidsterreinen en maken gebruik van beschikbare kennis en instrumenten.

We starten met het in kaart brengen wat wij binnen de diverse gemeentelijke domeinen al georganiseerd hebben. Vervolgens onderzoeken we wat wij hierop kunnen verbeteren en wat aanvullend nodig is voor een goed werkende aanpak.

Problematische jeugdgroepen en het tegengaan criminele doorgroei van jongeren

Met de meeste jongeren gaat het goed, zij ontwikkelen zich tot gezonde, gelukkige en succesvolle inwoners. Echter, een deel van de jongeren heeft in de ontwikkeling naar volwassenheid te maken met opgroeioproblemen. Een nog kleiner deel hiervan beland vervolgens als volwassene structureel in de criminaliteit. Dit pad richting de criminaliteit wordt een criminele carrière genoemd. Met de toename van de leeftijd neemt ook de ernst van de overlast en de criminaliteit toe. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat ongeveer 75% van de jeugdoverlast en criminaliteit wordt gepleegd in groepsverband (jeugdgroepen) of voortvloeit uit groepsdynamische processen (fluïde jeugdnetwerken, waarin de samenstelling van de jongeren sterk wisselt).

We willen voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden. Als jongeren al in de criminaliteit beland zijn, deze criminele carrière doorbreken of voorkomen dat zo'n carrière verergert.

We zetten in op een combinatie van preventie om te voorkomen dat jeugd en jongeren opgroeien in de criminaliteit en repressie om het negatieve rolmodel van criminele volwassenen te stoppen.

Sinds mei 2019 is de gemeente gestart met de Aanpak Fluïde Jeugdnetwerken. Voor deze aanpak heeft de gemeente Amersfoort de zogenaamde Monitor Fluïde Jeugdnetwerken ontwikkeld: een digitaal instrument voor het in beeld brengen, monitoren en het bepalen van een aanpak van overlastgevend en criminele jeugdnetwerken. De monitor is bedoeld als ondersteunend instrument voor de uitvoerende praktijk, bestaande uit de samenwerking tussen de gemeente, de politie, het jongerenwerk en de jeugdhulpverlening.

³ *Mensensmokkel en gedwongen orgaanverwijdering vallen buiten onze lokale aanpak.*

⁴ *Samen tegen mensenhandel*

Een jaarlijkse “Top-200-aanpak”:

Met de monitor brengen we jaarlijks een “Top-200” in beeld van ernstig overlast gevende en criminele jongeren. We onderscheiden vier verschillende doelgroepen.

- 1 *Overlastgevende jeugdnetwerken*: 18-minners (vernielingen en diefstal).
- 2 *Criminele jeugdnetwerken*: jongeren 18 - 25 jaar (drugsdealen, woninginbraken, overvallen)
- 3 *Vertakkingen naar het zwaardere criminele circuit* (drugshandel, fraude, witwassen, mensenhandel)
- 4 *Criminele families/gezinnen met jonge kinderen* (drugshandel en lokale criminaliteit)

De aanpak van overlastgevende jeugdgroepen, fluïde (jeugd)netwerken en criminele gezinnen/families komt samen in de Persoonsgerichte aanpak jeugd. Met behulp van de Monitor fluïde jeugdnetwerken wordt de toeleiding van caseload naar de PGA-jeugd systematisch opgebouwd vanuit de wijken.

De komende jaren zetten we in op een doorontwikkeling van de PGA-jeugd naar een netwerkgerichte aanpak en mogelijk een gezinsgerichte aanpak, waarin we zoveel mogelijk jong en oud in samenhang aanpakken om criminele carrières te voorkomen en te stoppen. In [hoofdstuk 4](#) wordt de doorontwikkeling van de PGA en de relatie met Zorg & Veiligheid nader toegelicht.

4

Zorg en veiligheid

4 Zorg en veiligheid

Om de zorg voor kwetsbare mensen en hun omgeving te verbeteren en veiligheidsproblematiek aan te pakken is intensieve samenwerking tussen sociaal domein- en veiligheidsprofessionals nodig. Goede ondersteuning en hulp kunnen preventief werken om bepaalde vormen van overlast, escalatie en onveiligheid te voorkomen. Soms is hier aanvullend samenwerking met de veiligheidsketen nodig om mensen te beschermen of hun omgeving veiligheid te bieden: gezamenlijke interventie om veiligheid te herstellen en herhaling van problemen te voorkomen. Andersom kan de veiligheidsketen bij bepaalde vormen van criminaliteit en overlast partners uit het sociaal domein nodig hebben om tot structurele oplossingen te komen.

In de afgelopen periode hebben we ons ingezet om daar waar het sociaal domein en veiligheid elkaar raken beide aspecten te adresseren en acties te ondernemen. Zo wordt in de Persoonsgerichte Aanpak, in de aanpak van personen met verward gedrag en in de Top X-aanpak in het Veiligheidshuis op casusniveau zeer nauw samengewerkt tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein.

Ambitie

Het verbeteren van de zorg voor kwetsbare mensen en het terugdringen van daaraan gerelateerde veiligheidsproblematiek.

Om de ambitie waar te maken is intensieve samenwerking tussen sociaal domein, zorg- en veiligheidspartners nodig. Voorbeelden van thema's op het snijvlak van sociaal domein, zorg en veiligheid zijn:

- Persoonsgerichte Aanpak (woonoverlast, criminaliteit, fluïde jeugdnetwerkproblematiek)
- Mensen met verward gedrag
- Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

- Polarisatie en Radicalisering
- Zorg- en Veiligheidshuis

Persoonsgerichte Aanpak (PGA)

Bij de persoonsgerichte aanpak onderscheiden we drie doelgroepen: personen die woonoverlast, veroorzaken, personen die zich schuldig maken aan ernstige overlast/ criminaliteit en jeugd.

De komende periode gaan wij onze PGA door ontwikkelen via drie sporen:

- intensiveren samenwerking en knelpunten aanpakken
- onderzoeken mogelijkheden voor het uitbreiden van de aanpak met een gezinsgerichte aanpak
- een doorontwikkeling van de PGA-Jeugd richting een netwerkgerichte aanpak

Wij bieden (kwetsbare) personen ondersteuning om te voorkomen dat zij in de criminaliteit belanden. Als deze personen al in de criminaliteit beland zijn, zetten wij in op het doorbreken van deze criminele carrière of het voorkomen dat zo'n carrière zich verder ontwikkelt.

Doorontwikkelen PGA: intensiveren samenwerking en aanpakken knelpunten

Om de PGA lokaal goed uit te voeren binnen de gemeente Amersfoort is integraal samenwerken essentieel. Geconstateerd is dat in de samenwerking en werkprocessen van de diverse partners nog verbeterpunten zitten. Zoals een goede overdracht van dossiers bij wisseling personeel, tijdige opschaling om escalatie te voorkomen en handelen vanuit een bredere scope (cliënt en zijn omgeving).

Door het vergroten van het kennisniveau van elkaars (on)mogelijkheden en werkwijzen, door duidelijke werkafspraken te maken en in sommige gevallen meer maatwerk te leveren, willen we de knelpunten oplossen en de integrale samenwerking vergroten.

Doorontwikkelen lokale PGA: onderzoeken mogelijkheden voor een gezinsgerichte aanpak

Een gezinsgerichte aanpak richt zich op gezinnen/families die zich schuldig maken aan (georganiseerde) criminele activiteiten. Het hebben van criminele familieleden is een sterke indicator voor een criminele carrière van jongere gezinsleden (het zogeheten Dalton-effect⁵). Criminele families spelen een centrale rol in de drugshandel en vormen daarmee een belangrijke link met de lokale ondermijningsaanpak in Amersfoort.

Met de gezinsgerichte aanpak willen we jonge kinderen, broertjes en zusjes beschermen tegen criminele familie invloeden (preventie en hulp) en tegelijk de aanwezige oudere generatie (criminele vaders, ooms, neven en broers) repressief aanpakken. Tevens willen we hiermee bereiken dat de verschillende huidige aanpakken beter op elkaar aansluiten en elkaar versterken (één persoon, één gezin, één plan). De inzet van bemoeizorg vormt hierbij een onmisbare schakel richting reguliere hulp of ondersteuning. De komende jaren zetten we in op het verder versterken van deze specifieke vorm van hulpverlening.

We onderzoeken de mogelijkheden om onze huidige aanpakken (lokale persoonsgerichte aanpak, fluïde (jeugd)netwerkaanpak, ondermijningsaanpak) aan te vullen met een sluitende gezinsaanpak. We sluiten hierbij aan bij de zogeheten Doorbraakaanpak uit het Sociaal Domein.

Doorontwikkeling PGA-Jeugd naar een netwerkgerichte aanpak (focus 18-25 jaar).

Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 75% van de jeugdcriminaliteit in jeugdnetwerken wordt gepleegd in groepsverband of voortvloeit uit groepsdynamische processen (Ferwerda & Van Ham, 2014). Om de totale aanpak zo effectief mogelijk te laten zijn, is - naast een persoonsgerichte aanpak en mogelijk een gezinsgerichte aanpak - een netwerkgerichte aanpak noodzakelijk.

Met de doorontwikkeling van de PGA Jeugd naar een netwerkgerichte aanpak willen wij criminele netwerkstructuren waar jongeren onderdeel van uitmaken doorbreken. Bij het doorbreken van criminele netwerkstructuren waar jongeren onderdeel van uitmaken valt te denken aan: een repressieve aanpak van kopstukken en het beschermen van jonge aanwas (inzet bemoeizorg: jeugdinterventieteam), de aanpak van tussenpersonen die als 'linking-pin' fungeren tussen invloedrijke personen en criminele subnetwerken (het tegengaan van criminele mobiliteit van personen, handel en diensten) en het verstoren van criminele gelegenheidsstructuren (zie tevens de Amersfoortse ondermijningsaanpak: de aanpak van 'facilitators' van het criminele jeugdnetwerk⁶). Concreet gaan we onder leiding van het RIEC deelnemen aan het programma Straatwaarde(n).

- 5 *Het 'Dalton-effect', ook wel de intergenerationele overdracht van criminaliteit genoemd: de overdracht van crimineel gedrag van de oudere generatie op de jongere generatie binnen het gezin.*
- 6 *'Facilitators' zijn personen die hand- en spandiensten leveren aan het criminele netwerk, zoals het leveren van wapens, drugs of het witwassen van geld.*

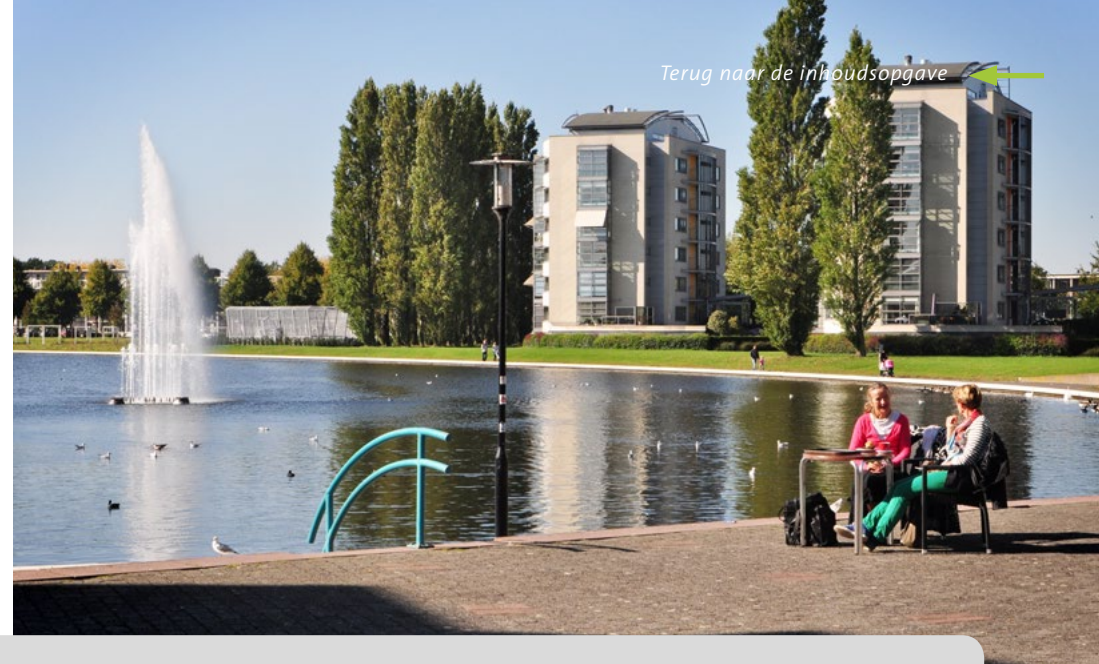
Straatwaarde(n) luidt de naam van het programma dat de regio Midden-Nederland gaat uitvoeren op het thema cocaïne in relatie tot de aanwas van jeugd in de handel ervan. De straatwaarde van de drugs is zo hoog, dat hier lucratieve verdienmodellen achter zitten die jonge volwassenen moeilijk kunnen weerstaan.

Mensen met verward gedrag

Ruim 40% van de Nederlanders heeft ooit psychische klachten gehad. Soms kort en soms langdurig. Lang niet iedereen met psychische problemen raakt verward. Verward gedrag kan ook andere oorzaken hebben, zoals dementie of gebruik van (verdovende) middelen. Mensen die verward gedrag vertonen, doen dat vaak tijdelijk en zijn ook lang niet altijd gevaarlijk. Voor omstanders kan het wel beangstigend of vervelend zijn. Als er een onveilige situatie ontstaat, voor mensen zelf of hun omgeving, is goede samenwerking nodig met hulpverleners, politie en andere partners in de veiligheidsketen. Alle gemeenten in Nederland hebben afgesproken een sluitende aanpak te bieden met als doel: 'niemand tussen wal en schip'. We realiseren een sluitende aanpak voor mensen met verward gedrag met als doel het tegengaan van overlast en het bewerkstelligen dat meer volwassenen leven in een veilige en overlastarme woon- en leefsituatie.

Om een goed werkende, sluitende aanpak te realiseren is de inzet van zowel het Sociaal domein, zorg als veiligheid vereist. Een dergelijke aanpak bestaat enerzijds uit de realisatie van een samenhangende aanpak op de negen landelijke ontwikkelde bouwstenen die lopen van preventie, signaleren, melden, interventie en nazorg⁷. Anderzijds bestaat het uit een goed samenspel van alle betrokken partners, die persoonsgericht en domeinoverstijgend werken, waarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht en leefwereld van de persoon en er oog is voor de belangen van de samenleving.

⁷ Zie voor een overzicht van de lopende projecten/acties op de 9 bouwstenen: www.amersfoort.nl/zorg-en-ondersteuning/to/zorg-voor-mensen-met-een-psychische-kwetsbaarheid.htm

Per 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) in werking. De Wvvgz vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz): de wet regelt de voorwaarden voor verplichte zorg en eventuele opname bij psychische problemen. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten, OM, politie en GGZ.

Iedereen krijgt de mogelijkheid om bij de gemeente een melding te doen als hij van mening is dat iemand (verplichte) psychische zorg nodig heeft. De gemeente moet die melding onderzoeken (verkennend onderzoek) en zo nodig het traject naar een 'zorgmachtiging' (de huidige Rechterlijke Machtiging) bij het OM in gang zetten. Ook moet de zorgverlener bij ontslag van een inwoner uit een gedwongen opname zorg dragen voor een warme overdracht aan de gemeente. De burgemeester behoudt een belangrijke rol bij een crisis, waarin hij op advies van een psychiater een (crisis) maatregel kan opleggen. Daarbij moet hij zo mogelijk de betrokkene horen. Ten slotte verandert er veel rond de informatie-uitwisseling in de keten.

Het Rijk heeft een implementatietraject ingericht waarin VNG, GGZ Nederland en andere ketenpartners deelnemen. Bureau RVS en gemeenten werkten in 2019 nauw samen met partners om de nieuwe processen in te richten die per 2020 uitgevoerd moeten worden.

Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Geweld hoort nergens thuis, zeker niet in je eigen huis, waar je veilig moet zijn en je veilig moet voelen om jezelf te kunnen zijn, te groeien en je te ontwikkelen. Dit is niet voor alle mensen vanzelfsprekend. Veel mensen hebben thuis niet zo'n veilige omgeving. De schade die dit veroorzaakt is groot.

Onze opgave is huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen, zo snel mogelijk signaleren, duurzaam te stoppen en de schade te beperken. We willen de cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie doorbreken.

De 26 gemeenten in de provincie Utrecht: zes Utrechtse jeugd/WMO-regio's en de twee centrumgemeenten huiselijk geweld Utrecht en Amersfoort - werken al lang samen aan de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In 2015 hebben de gemeenten een gezamenlijke Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld. Daarnaast werken de regio's samen bij de inrichting en subsidiering van Veilig Thuis en de inzet van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering maatregelen (SAVE) door gecertificeerde instelling Samen Veilig Midden Nederland.

Onze regiovisie is opgebouwd vanuit het principe 'lokaal wat lokaal kan en (boven) regionaal waar dat meerwaarde heeft'. Met name de taken die worden uitgevoerd door partners met een (boven)regionaal werkgebied vragen om goede samenwerking tussen jeugdzorgregio's en centrumgemeenten.

De visie op het voorkomen en blijvend stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling is sinds 2015 niet wezenlijk veranderd. Nog steeds is de doorlopende lijn van preventie, vroegsignalering, melden, interventie en nazorg essentieel. Hierbij moeten veiligheid en herstel voorop staan, een steunend netwerk is van wezenlijk belang om herhaling te voorkomen. Samenwerking tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein is nodig voor effectieve interventies.

Bij de actualisatie van de regiovisie gaan we uit van de speerpunten en doelen uit het landelijke actieprogramma Geweld hoort nergens Thuis⁸ en Zorg voor Jeugd.⁹

Polarisatie, Radicalisering en Extremisme

In de afgelopen jaren hebben we een aanpak ingericht op jihadistisch extremisme. Landelijk wordt het dreigingsbeeld geanalyseerd door de NCTV en vrijgegeven als het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van de NCTV. Het laatste dreigingsbeeld laat zien dat er ook dreiging is vanuit het rechts- en links extremisme.

We willen de inclusieve samenleving versterken. In een samenleving waarin iedereen tot zijn recht kan komen is minder ruimte voor polarisering, radicalisering en extremisme. We zetten in op vroegsignaleren en het verhogen van de weerbaarheid. Indien nodig zetten we een persoonsgerichte aanpak in om verdere radicalisering te voorkomen.

We werken samen met inwoners en maatschappelijke partners om onze ambitie voor een inclusieve stad waar te maken. Onze focus ligt op het bieden van integrale

⁸ vng.nl/programma-geweld-hoort-nergens-thuis

⁹ vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/zorg-voor-jeugd-programma

ondersteuning, die gericht is op het functioneren van mensen in hun omgeving. De ondersteuning in het sociaal domein heeft betrekking op opvoeden en opgroeien, zelfredzaamheid, gezond leven, participatie en bestaanszekerheid. Waarbij we de eigen mogelijkheden van mensen als vertrekpunt nemen.

Contacten en netwerken onderhouden

Een combinatie van preventie, zorg en welzijn is essentieel voor een effectieve werkwijze. Door in de wijken te zijn, netwerken te onderhouden en vragen, zorgen en signalen uit netwerken op te pakken kunnen we in een vroegtijdig stadium samen met partners uit het zorg- en veiligheidsdomein ingrijpen.

Kennis opbouwen en trainen in herkennen en signaleren

Sinds 2015 worden professionals van politie, leerplicht, arbeidsintegratie, sociale dienst, burgerzaken, jongerenwerk, wijkmanagers, en vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen getraind over preventie, kennis van de islam en radicalisering. In 2019 zijn de wijkprofessionals getraind in het herkennen van gepolariseerde situaties en hebben handvatten gekregen om depolariserend te kunnen optreden. Vanaf 2020 willen we dat professionals in het sociaal domein in staat zijn om ook signalen van rechts- of links extremisme tijdig kunnen duiden en weten waar ze met deze signalen terecht kunnen.

Aanpakken indien nodig

Wanneer er bij een inwoner signalen van radicalisering zijn, dan neemt de gemeente de regie. Met lokale partners zet de gemeente in om dit startende proces te verstoren met een persoonsgerichte aanpak, door een alternatief te bieden voor het pad van radicalisering. Hierbij wordt gekeken naar de leefgebieden onderwijs, welzijn, werk, huisvesting, geestelijke en/of theologische hulpverlening. In het casuoverleg waar gemeente, politie en OM deel vanuit maken worden signalen besproken en acties voorbereid.

Zorg- en Veiligheidshuis

De verbinding tussen het sociaal domein, zorg en veiligheid komt ook nadrukkelijk naar voren in het veiligheidshuis waar op uitvoerend niveau zorg- en veiligheidspartners ervaren dat ze elkaar nodig hebben in de aanpak van complexe casuïstiek. Ondanks verschil in taal en perspectief zoekt men expliciet de samenwerking. Maar ook op bestuurlijk niveau wordt steeds meer de samenwerking gezocht. Het verbinden van Zorg en Veiligheid zal de komende jaren één van de belangrijkste uitdagingen zijn voor zowel de uitvoeringspraktijk alsook op bestuurlijk niveau. Naast expliciete verbinding tussen zorg- en veiligheid is de verbinding met het sociaal domein waar veel basale zorg in ondergebracht van cruciaal belang. In de dagelijkse praktijk van het Veiligheidshuis Regio Utrecht werken zorg- en veiligheidspartners en partners uit het sociaal domein al veelvuldig samen. Medewerkers uit de Jeugdzorg, Verslavingszorg en Psychiatrie trekken daarin samen op met OM, politie, Raad voor de Kinderbescherming, Dienst Justitiële Inrichtingen en reclassering en verbinden zich met interventies in het sociaal domein. Een (verdere) doorontwikkeling van het Veiligheidshuis, waarin gewerkt wordt vanuit een gezamenlijke visie en waar het sociaal domein ook vertegenwoordigd is in de (bestuurlijke) aansturing naar een Zorg- en Veiligheidshuis is dan ook een logische stap.

We streven naar een goed functionerend Zorg- en Veiligheidshuis, waarin gewerkt wordt vanuit een gezamenlijke visie en waarin het sociaal domein ook vertegenwoordigd is in de (bestuurlijke) aansturing.

De manager van het Veiligheidshuis heeft de opdracht gekregen om in samenspraak met de partners een concreet voorstel te ontwikkelen voor de doorontwikkeling. In een werkgroep met vertegenwoordigers uit beide domeinen (waarin Amersfoort vertegenwoordigd is) wordt dit nader uitgewerkt.

Digitale
weerbaarheid

5 Digitale weerbaarheid

De samenleving digitaliseert. Steeds vaker regelen inwoners, ondernemers en publieke instellingen hun zaken en diensten online. De online wereld biedt veel mogelijkheden en kansen, maar er zijn ook risico's. Criminaliteit en overlast verschuift in de vorm van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit steeds vaker naar het cyberdomein. In Amersfoort wordt jaarlijks circa een op de negen inwoners slachtoffer van cybercrime. De impact van cybercrime is groot. Slachtoffers kunnen naast financiële schade soms ook jaren online de gevolgen ondervinden van hun slachtofferschap. Ook rampen en crises met een digitale oorzaak kunnen de samenleving langdurig ontwrichten.

Samen met politie, het Openbaar Ministerie en onze lokale en regionale ketenpartners richten we ons op het digitaal weerbaar maken van onze stad. We doen dat door ons eigen huis op orde te brengen en onze ondernemers en inwoners bewuster te maken van de online risico's, zodat slachtoffer- daderschap kan worden voorkomen.

Cybercrime bestaat uit meerdere digitale delicten, waarvan een aantal - zoals hacken en internetfraude - inmiddels al vaker voorkomt dan fietsendiefstal. Jongeren in de leeftijd van 12-25 jaar zijn in het bijzonder kwetsbaar. Zij worden het vaakst slachtoffer van cybercrime omdat zij vaker online zijn en op het web meer experimenteren dan andere leeftijdsgroepen. Ook ondernemers hebben flink last van cybercrime. Jaarlijks kampt meer dan de helft van de ondernemers met ICT-veiligheidsincidenten en het aantal slachtoffers van cybercrime is één op de vijf. De totale maatschappelijke schade wordt geschat op circa 10 miljard euro ieder jaar opnieuw. Desondanks blijft de melding- en aangiftebereidheid van slachtoffers betrekkelijk laag. Iets meer dan een kwart van de cyberincidenten wordt gemeld, waarvan slechts 13% bij de politie. Het vergroten van bewustwording en investeren in de preventie van slachtofferschap is dus van groot belang.

De gemeente Amersfoort is óók vatbaar voor cybercrime. Amersfoort verleent tal van diensten aan inwoners. Wanneer deze processen worden verstoord, kan dat grote gevolgen hebben. Daarnaast is de gemeente Amersfoort verantwoordelijk voor de rampen- en crisisbeheersing van de stad. Wanneer rampen en crises een digitale oorzaak kennen, moeten we daar goed op voorbereid zijn. Dit kunnen we niet alleen. De Veiligheidscoalitie Midden-Nederland heeft daarom samen met de 39 aangesloten gemeente afgesproken dat het thema cyberveiligheid en digitale weerbaarheid één van de regionale speerpunten voor 2019-2023 is. We zoeken samen naar nieuwe manieren om de digitale weerbaarheid van onze regio te vergroten.

Ambitie

We dringen het slachtofferschap van cybercrime terug door inzicht te krijgen in de aard en omvang, het weerbaar maken van onze inwoners en ondernemers en door barrières op te werpen voor daders en dadergroepen. We streven naar een daling van slachtofferschap en een stijging van meldingsbereidheid. We hebben het eigen digitale huis op orde en bereiden ons voor op een crisis met digitale oorzaak.

Het digitaal weerbaar maken en houden van de stad vraagt om beleid dat vanuit verschillende invalshoeken is ingestoken. Samen met onze ketenpartners richten we ons op vier punten:

- Inzicht in de aard en omvang van slachtofferschap cybercrime
- Eigen huis op orde
- Preventie en bewustwording kwetsbare groepen in de stad
- Cybergevolgenbestrijding

Wat is cybercrime?

Cybercrime is criminaliteit dat met behulp van ICT-apparatuur (computers, tablets, smartphones) gepleegd is, gericht op ICT-apparatuur. Vormen van cybercrime zijn hacking, ransomware en bijvoorbeeld virussen of worms. Naast cybercrime is er ook steeds vaker sprake van gedigitaliseerde criminaliteit. Dat zijn 'klassieke' delicten in een 'digitaal' jasje zoals online identiteitsfraude, internetoplichting, sexting en online afpersing.

Inzicht aard en omvang

De aandacht voor cybercrime en digitale veiligheid is nog betrekkelijk nieuw. Er is hierdoor weinig bekend over slachtofferschap van cybercrime in de gemeente Amersfoort. Om ons beleid optimaal in te richten is meer inzicht in de aard en omvang nodig. Hierdoor weten we beter welke behoeften inwoners en ondernemers hebben en welke trends er zijn. We doen dat door digitale veiligheid op te nemen in de tweejaarlijkse monitor Leefbaarheid en Veiligheid en door het Amersfoort-Panel te bevragen op het thema digitale veiligheid. Daarnaast willen ze inzicht in het verhaal achter de cijfers. Het cyberdomein verandert vliegensvlug, we willen daarom weten wat er in de stad leeft en speelt zodat we kunnen inspelen op de actualiteit. Hieraan hoopt de speciaal aangestelde digitale wijkagent een bijdrage te leveren.

Eigen huis op orde

Amersfoort verzamelt en verwerkt persoonsgegevens en beheert tal van processen met behulp van ICT-systemen. Onze inwoners en ondernemers mogen van ons

verwachten dat we daar zorgvuldig mee omgaan en dat onze dienstverlening beschikbaar is en blijft. De systemen waar wij mee werken moeten veilig zijn ingericht zodat potentiële indringers buiten de deur worden gehouden. Belangrijker nog dan de systemen zijn de human factors. Als het toch misgaat is het zaak dat onze medewerkers digitale gevaren (zoals phishingmails, malware en malafide websites) herkennen en die adequaat weten af te handelen. Bewustwordingscampagnes en herhaaldelijke eLearning modules zijn daarin onmisbaar.

Preventie en bewustwording kwetsbare groepen in de stad

De online wereld ontwikkelt zich in een rap tempo. Niet iedereen is zich bewust van de risico's die zij dagelijks online lopen. Slachtoffers van cybercrime doen vaak geen melding bij de politie of betrokken instanties. Samen met de bij de Veiligheidscoalitie aangesloten partners investeren we in het bewust maken van inwoners, ondernemers en instellingen over digitale veiligheid en op welke wijze zij hun kans op slachtofferschap kunnen verkleinen. We besteden in het bijzonder aandacht aan onze jongeren en onze kleine- en middelgrote ondernemers omdat hier de urgentie, kennis en middelen om zichzelf effectief te beschermen kan ontbreken. We doen dit samen met onderwijsinstellingen, kennisinstituten en de reeds bestaande netwerken (zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen) om zo dicht mogelijk bij de behoeftes van onze inwoners en ondernemers aan te sluiten.

Cybergevolgenbestrijding

De vitale infrastructuur (elektriciteit, schoonwatervoorziening, noodnummers e.d.) is steeds vaker gedigitaliseerd. Wanneer deze systemen worden verstoord, kan dat de stad ontwrichten. We zien steeds vaker dat rampen en crises daardoor een digitale oorzaak hebben. Om in dergelijke gevallen terug te keren naar de 'normaalsituatie', zijn andere vaardigheden nodig dan bij klassieke rampen en crises. Het is om die reden nodig dat de cybergevolgenbestrijding wordt opgenomen in de plannen van de crisisorganisatie. Dit wordt samen met de Veiligheidsregio Utrecht vormgegeven.

Bestaand beleid

6 Bestaand beleid

Naast de aandachtsgebieden die in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven, wordt uitvoering gegeven aan de bestaande taken van de gemeente op het gebied van veiligheid.

Prostitutie en coffeeshops

In september 2000 heeft de gemeenteraad vastgesteld dat er maximaal zeven seksinrichtingen in Amersfoort worden toegestaan. Deze inrichtingen worden met regelmaat gecontroleerd door de politie, gemeentelijke boa's, Brandweer en GGD. In 2016 heeft de gemeenteraad beleid vastgesteld ten aanzien van coffeeshops. In het beleid zijn onder meer voorwaarden opgenomen waaraan de locatie van een (nieuwe) coffeeshop moet voldoen. In Amersfoort is ruimte voor zeven coffeeshops. Er zijn gedoogvergunningen voor zeven coffeeshops verstrekt.

Re-integratie ex-gedetineerden

De nazorg aan ex-gedetineerden is de afgelopen jaren uitgebreid zodat ook kort gestraften in aanmerking komen. We hebben spreekuren in de Penitentiaire Inrichting in Nieuwegein ingevoerd, waarbij we Amersfoortse gedetineerden opzoeken. Dit rechtstreekse contact met gedetineerden blijkt effectief in het ophalen van hulpvragen en ondersteuningsbehoeften. Daarnaast hebben we binnen het proces van nazorg nadrukkelijk aandacht voor de samenwerking met het Sociaal Domein.

We willen het proces van nazorg aan ex-gedetineerden kwalitatief verbeteren en de samenwerking intensiveren met als uiteindelijk doel te voorkomen dat ex-gedetineerden terugvallen in criminaliteit.

De komende periode willen we het aantal spreekuren gaan uitbreiden naar de Penitentiaire Inrichtingen van Almere en Alphen aan den Rijn. Daarnaast willen we de regionale samenwerking als regionaal coördinatiepunt intensiveren. Het

coördinatiepunt 'Re-integratie Utrecht Oost' bestaat uit vijftien gemeenten, die zijn onderverdeeld in de regio's Eemland Noord en Zuid, Binnensticht en Heuvelrug. Amersfoort maakt onderdeel van Eemland Zuid. Met de verbeterde regionale samenwerking willen we onze zichtbaarheid binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen verbeteren. Tezamen met Utrecht Stad en Regio Nieuwegein gaan we gebruik maken van een casusmanagementsysteem.

Ook richten we ons op het verbeteren van de samenwerking met het Sociaal Domein door de werkprocessen beter af te stemmen.

Demonstraties

Demonstreren is een grondrecht en de gemeente heeft hier een faciliterende rol in. We streven ernaar zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de gewenste vorm en locatie van de organisator. Bij elke demonstratie wordt in afstemming met de veiligheidspartners bekeken welke voorwaarden nodig zijn voor een veilig verloop van de demonstratie voor zowel de demonstranten als de omgeving.

Woninginbraak

Naast de genoemde aandachtsgebieden, blijven we inzetten op het terugdringen van woninginbraken. De aanpak heeft de afgelopen jaren zijn vruchten afgeworpen. In 2018 was er helaas sprake van een toename ten opzichte van het jaar daarvoor. Gezien de grote impact die een inbraak kan hebben, blijven we op het terugdringen van inbraken sturen. We consolideren de huidige aanpak en monitoren dagelijks de stand van zaken via het veiligheidsinformatiesysteem. Als er hotspots zijn zetten we in op extra communicatie en voorlichting door middel van de buurttent, wijkveiligheidsrapportages en veiligheidsambassadeurs. We doen daarbij een appèl op de zelfredzaamheid van de bewoners en sluiten aan bij de European Focusday en de week van de Veiligheid. We maken gebruik van de persoonsgerichte aanpak en de aanpak van stelselmatige daders (Top X). Bij het terugdringen werken we nauw

samen met betrokken bewoners, politie, justitie, het veiligheidshuis, PKVW-gecertificeerde bedrijven en corporaties.

We streven naar een afname van de woninginbraken met 10% in 2022.

Overvallen

Hoewel het aantal overvallen in Amersfoort gering is, heeft ook dit misdrijf grote impact. In de komende periode willen we vanuit preventie meer aandacht voor dit onderwerp. Zo zullen ondernemers actief worden benaderd vanuit het initiatief Excellent Cameratoezicht. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid biedt bij Excellent Cameratoezicht ondernemers een gratis scan aan van de bewakingscamera's. Het doel van deze scan is check op de kwaliteit van het cameratoezicht. Dit zodat de ondernemer betere beelden heeft bij incidenten en de politie ook meer uit deze beelden kan halen.

We streven naar een afname van 10% van het aantal overvallen in 2022.

Uitgaansgeweld

Al jaren wordt in Amersfoort intensief samengewerkt tussen gemeente, politie en horecaondernemers aan een gezellig en veilig uitgaansklimaat. Een van de doelen is het voorkomen en terugdringen van horeca gerelateerde overlast en geweld. Concrete onderlinge afspraken zijn vastgelegd in het convenant veilig uitgaan dat in juli 2019 is ondertekend. Een van de krachtig werkende maatregelen is de Collectieve Horeca Ontzegging. De afgelopen jaren bleek het tijdelijk de toegang ontzeggen van horecagelegenheden aan overlastgevers, effectief te werken. Dit instrument wordt door de horeca zelf toegepast bij personen die zich schuldig maken aan ernstige overlast en of criminaliteit.

In 2018 waren er ca. 364 incidenten. Ruim de helft hiervan betreft ruzie/twist zonder vervolg. Voor 2022 streven we naar een vermindering van het aantal incidenten met 10%.

Kwantitatieve doelstellingen

Indicatoren criminaliteit	Streefwaarde eind 2022	2016	2017	2018
Aantal woninginbraken	Afname van 10% t.o.v. 2018	560	512	617
Aantal overvallen	Afname van 10% t.o.v. 2018	15	16	4
Aantal geweldsincidenten totaal	Afname van 5% t.o.v. 2018	759	721	688
Aantal incidenten uitgaan	Afname van 10% t.o.v. 2018	-	-	364
Meldingen jongerenoverlast	Afname van 5% t.o.v. 2018	1061	1193	839

Indicator	Streefwaarde eind 2022	2015	2017	2019
Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	21%	25%	21%	Resultaten begin 2020 bekend

Cameratoezicht

Het vaste cameratoezicht in Amersfoort heeft zich over de afgelopen jaren hoofdzakelijk ontwikkeld in het uitgaansgebied.

In de komende jaren willen we ook gaan kijken of we, naast het vaste cameratoezicht in de binnenstad, tijdelijk- of mobielcameratoezicht kunnen instellen in andere plekken in Amersfoort.

Onderzoek en ervaringen laten zien dat mobielcameratoezicht past binnen het Amersfoortse beleid, maar dat dit vrij kostbaar is. Dit vraagt naar een creatieve oplossing waar de komende tijd naar gekeken zal worden. Voor de doorontwikkeling van het cameratoezicht zullen de bestaande vaste camera's geëvalueerd worden op hun bijdrage aan veiligheid en handhaving van de openbare orde.

Daarnaast wordt het beleid geactualiseerd aan nieuwe wet- en regelgeving. Het streven voor de komende jaren zal zijn om cameratoezicht toe te passen daar waar dit noodzakelijk is en om cameratoezicht af te schalen waar dit niet langer nodig is.

Evenementen

Amersfoort heeft zich de afgelopen jaren bewezen als evenementenstad met een gevarieerd aanbod op verschillende doelgroepen. We zien een toename in het aantal aanvragen voor evenementen. We hanteren hierbij het uitgangspunt dat de gemeente zoveel mogelijk meewerkt aan het faciliteren van evenementen maar de veiligheid van een evenement staat voorop. We blijven ons veiligheidsbeleid rond evenementen doorontwikkelen. Daarbij maken we gebruik van de lessen van Koningsdag. Gezien de verschillende belangen vanuit evenementenorganisatoren, sport, horeca, vergunningverlening, toezicht en handhaving is het van belang dit onderwerp integraal te benaderen en beleid af te stemmen. Hier wordt de komende periode een slag ingemaakt waarbij de vraag centraal staat, wat Amersfoort qua evenementen wil uitstralen. Dit moet een integraal evenementenprofiel opleveren.

A vibrant outdoor festival scene, likely a beer festival, with a large crowd of people. In the foreground, several groups of people are sitting on the grass, some talking and some looking at their phones. In the middle ground, a large crowd of people is walking around, and there are several tents and stalls. In the background, a large, historic building with a gabled roof and many windows is visible. The sky is blue with some clouds, and there are string lights hanging from a pole in the foreground. The overall atmosphere is festive and social.

Bijlage financiën

Bijlage: financiën

Hieronder vindt u een financieel overzicht van de posten van sociale veiligheid inclusief personele lasten. Behalve deze posten zijn er ook apparaatskosten waaronder de toezegging van extra capaciteit voor woonoverlast. Voor de aanpak van cybercrime wordt voorlopig binnen de bestaande begroting naar dekking gezocht.

Daarnaast zijn er aanpalende activiteiten zoals fysieke veiligheid en handhaving die hun eigen budget hebben.

Vanaf 2020 is incidenteel 62.000 euro beschikbaar voor de preventieve aanpak van radicalisering.

Taak	2019	2020	2021	2022
Ondermijning/overig ¹⁰	718.000	636.750	518.750	518.750
Veilig uitgaan	10.633	10.792	10.792	10.792
Cameratoezicht	106.653	87.953	87.953	87.953
Auto-inbraak	15.950	16.189	16.189	16.189
Oud en nieuw	32.006	52.786	52.786	52.786
Nazorg exgedetineerden/ terugdringen recidive	53.167	53.965	53.965	53.965
BOPZ-online	44.703	30.149	30.149	30.149
Regionale veiligheidsstrategie	32.964	23.308	23.308	23.308
Regionaal informatie expertisecentrum (RIEC)	9.570	19.864	19.864	19.864
Jeugd en veiligheid	10.660	10.820	10.820	10.820
Woonoverlast ¹¹	10.633	10.792	10.792	10.792
Zelfredzaamheid	10.633	10.792	10.792	10.792
Communicatie	21.373	21.694	21.694	21.694
Veiligheidshuis	42.534	43.172	43.172	43.172
Woninginbraken	26.584	26.983	26.983	26.983
Polarisatie en radicalisering ¹²	181.000	62.000		
Totaal	1.327.063	1.118.009	938.009	938.009

¹⁰ Een deel van deze post beslaat ook de capaciteit van het jeugdinterventieteam (JIT), adviseur bestuurlijke weerbaarheid en de adviseur persoonsgerichte aanpak

¹¹ Dit is nog exclusief de extra personeelsinzet op woonoverlast, die is opgenomen in de apparaatskosten

¹² Het bedrag van 181.000 voor 2019 betreft overheveling uit 2018 en versterkingsgelden van het Rijk voor 2019

Colofon

Uitgave: Gemeente Amersfoort
Redactie: Dederike Bakker, gemeente Amersfoort
Vormgeving: Harry Prins grafisch ontwerp
Fotografie: Robin Utrecht (Coverfoto), Harry Prins (p3 achtergrondfoto), Empi van der Pol (p4), Bram Petraeus (p7), Marisa van Broekhuizen (p9, p18), Veiligheidsregio Midden-Nederland (10), gemeente Amersfoort (16), Kostas Brejaart (p23), Wim Lanser (p26), Dennis verduin (p27)

© Gemeente Amersfoort
Oktober 2019

Gemeente Amersfoort

Postadres
Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

Bezoekadres
Stadhuisplein 1
3811 LM Amersfoort

T 14 033
E info@amersfoort.nl
I www.amersfoort.nl